

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR.663
din data de 26.10.2016.

Dosar nr. 297/2016

Petiția nr.2470/19.04.2016

Petent: Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități (CEDCD)

Reclamat: ....

Școala Gimnazială "Ghiță Mocanu"

Obiect: refuzul integrării în cadrul învățământului de masă a unei eleve încadrate în grad de handicap de către părțile reclamate.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petenților

I.1.1 Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități (CEDCD), loc. București, calea 13 septembrie, nr. 128, bl. P35, sc.1, ap. 3, sector 5.

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1...

I.2.2 ....Școala Gimnazială "Ghiță Mocanu"

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1 Petenta susține că, părțile reclamate nu doresc integrarea în cadrul învățământului de masă a unei eleve încadrate în grad de handicap și care a învățat de la începutul clasei I-a la o școală normală.

III. Procedura de citare

3.1 Prin adresa înregistrată cu nr.2470.21.07.2016, a fost citat *Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități (CEDCD)* în calitate de petent, pentru data de 02.08.2016. Procedură legal îndeplinită.

3.2 Prin adresele înregistrate cu nr.4395.21.07.2016, a fost citată doamna...., în calitate de reclamată pentru data de 02.08.2016. Procedură legal îndeplinită.

3.3 Prin adresele înregistrate cu nr.4395.21.07.2016, a fost citată doamna ..., în calitate de reclamată pentru data de 02.08.2016. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Sușinerile petentului

4.1 Petenta, susține că în cadrul școlii gimnaziale “Ghiță Mocanu” din Onești, învață copii cu dizabilități, iar eleva ... este diagnosticată cu hipoacuzie neurosenzorială, deficiență mintală moderată, dizabilitate care impune o situație ce necesită o serie de măsuri de adaptare și interacționare cu mediul, din toate punctele de vedere. Eleva este încadrată în grad de handicap II accentuat, conform evaluării și a certificatului nr.1748/03.11.2015, cu orientarea elevei spre învățământul de masă. “Minora, este înscrisă în clasa a VII-a, în cadrul învățământului de masă, iar doamna ...Diriginte și profesor de chimie-fizică, a refuzat dispozițiile de orientare școlară și a refuzat o acceptare a minorei de a fi integrată, menționând că; *este copil de stat acasă să se joace cu păpușile*”. “Certificatul de orientare școlară recomandă explicit integrarea minorei în învățământul de masă,. În opinia petentei, reclamata a manifestat un comportament necorespunzător față de minoră, amenințând-o că o va nota cu nota 3 la chimie și fizică, cu scopul de a o lăsa corigentă și a forța excluderea din școală. Într-un final, eleva a rămas corigentă la cele două materii de studiu. “În data de 07.12.2015, doamna director a facilitat o discuție între un reprezentant CJRAE și doamna .., pentru a i se explica principiile incluziunii școlare, s-au organizat consilii profesionale cu scopul de a se prezenta profesorilor importanța integrării și asigurării unui mediu educațional adaptat nevoilor minorei. Doamna .. nu a considerat necesară incluziunea minorei în cadrul învățământului de masă și continuarea studiilor în cadrul Școlii Gimnaziale Ghiță Mocanu”.

4.2 Petenta declară că, doamna ... a strâns cu părinții colegilor de clasă din care face parte și eleva ... semnături pentru reevaluarea acesteia și mutarea către o altă unitate de învățământ. “Doamna ... părintele unei elve a fost promotoarea acestui demers, ca în final să strângă doisprezece semnături în acest sens. Mai mult, a susținut că susținând în fața părinților minorei, că minora reprezintă o piedică în procesul de învățare al copiilor pentru testarea națională de la sfârșitul clasei a VIII-a; *dacă aveți un coș cu mere bune și puneți unul stricat, nu se strică toate?*”. “Astfel că, minora a ajuns să stea izolată și singură în ultima bancă a clasei, fiind marginalizată prin atitudinea doamnei diriginte, urmărind ostracizarea acesteia”.

Sușinerile părții reclamate

4.3 Partea reclamată, în speță doamna ... susține faptul că la începerea anului școlar 2013-2014, i sa încredințat colectivul clasei a V-a A, ca profesor diriginte, iar la începutul anului școlar a fost abordată de doamna .... (mama elevei în cauză), dorind să dea informații despre situația medicală a elevei. Reclamata relatează că; “Mama îmi povestea despre eforturile sale, cum a dus fata la medici, psihologi, logoped și cum nu a reușit în doisprezece ani(vârsta fetei la acea vreme) să o învețe decât câteva cuvinte(pom, iarba, pisica, floare,etc). Am gândit, copleșită de povestirea mamei, că exagerează și că eleva va face progrese. În clasa a V-a nu aveam ore la clasa pe care o conduceam ca dirigintă, pentru că studiul fizicii și al chimiei începe în clasa a VI-a. În ora de dirigentie, eleva avea intervenții aproape violente, iar eu nu înțelegeam ce spune. Profesorii de la clasă au început sa se plângă, că eleva nu cunoaște decât câteva litere, deci nu poate scrie și că nu stie adunarea decat pana la 5 și nici scăderea. Nu înțelege cuvinte simple, are ieșiri violente și tulbură ora didactică. Am cerut atunci mamei, acte pe baza cărora să cerem curriculum adaptat pentru elevă. În luna februarie mi-a adus mama elevei, un certificat de încadrare în grad de handicap a copilului și un plan personalizat pentru recuperare. Profesorii de limba română și de matematică aflați în pragul pensionării, au spus că nu vor probleme de niciun fel și au promovat eleva, iar ceilalți colegi au afirmat că o promovează cu condiția ca, în clasa a VI-a Să se duca la o școală specială. “La începutul clasei a VI-a, părinții elevei au discutat doar cu doamna directoare,

care nici măcar nu a vrut să audă punctul meu de vedere. Am solicitat curriculum adaptat la fizică pentru elevă. Dosarul exista la doamna directoare și este aprobat de Inspectoratul Județean Bacău”. „Chiar și în condițiile adaptării curriculare, eleva nu atinge standardele minime pentru a promova. Doamna directoare a ignorat rugămintea noastră de a ne ajuta, și nu în ultimul rând pe elevă. În cele din urmă, Consiliul profesorilor clasei a depus un proces-verbal prin care, profesorii care predau elevei, considerau necesară o reevaluare a acesteia de către Comisia de orientare școlară și profesională”. Partea reclamată recunoaște faptul că, atât profesorul de ajutor al elevei, cât și ceilalți profesori ai clasei au depus o muncă foarte mare ca eleva să recupereze în domeniul învățării, dar insuficient pentru a putea face față la un nivel corespunzător însușirii de cunoștințe pentru examenul de capacitate ce urmează.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1 Colegiul director al CNCD reține că petiția, așa cum a fost formulată, relevă o situație în care, părțile reclamate nu doresc integrarea în cadrul învățământului de masă a unei eleve încadrate în grad de handicap și care a învățat de la începutul clasei I- a la o școală normală.

Pentru o mai bună soluționare a obiectului petiției, Colegiul director dispune investigații la Școala Gimnazială “Ghiță Mocanu”, pentru a se purta discuții cu părțile reclamate. În biroul doamnei ... – directorul Școlii Gimnaziale „Ghiță Mocanu”, reprezentanții C.N.C.D. au purtat discuții cu următoarele persoane:

- d-na .... – director;
- d-na ... – profesor geografie/franceză;
- d-na ... – profesor de sprijin;
- d-na .... – partea reclamată;
- d-na ..... – profesor istorie/cultură civică;
- d-na .... – profesor biologie;
- d-na ... – profesor educație tehnologică;
- d-na .. – profesor consilier școlar;
- d-na ... – parte reclamată/părinte eleva ..

Doamna .. – directorul Școlii Gimnaziale “Ghiță Mocanu”, susține că doamna dirigintă .. ... are rezultate foarte bune în pregătirea elevilor, fiind dorită de părinți pentru a preda elevilor.

În ceea ce o privește pe eleva ... doamna director susține că are curricula adaptată atât la chimie cât și la fizică. Fiind adaptată la majoritatea materiilor începând cu anul școlar 2015 – 2016, iar doamna ... îi este profesoară din clasa a V-a. Din punct de vedere al comportamentului, eleva .... este liniștită, la locul ei și reacționează doar când este provocată. Doamna director consideră că, școala a depus toate eforturile pentru aplanarea situației conflictuale și pentru integrarea elevei în cadrul învățământului de masă. Printre acțiunile întreprinse de conducerea unității, doamna ... a exemplificat câteva: a solicitat cadrelor didactice ale clasei, să adapteze curriculumul pentru fiecare materie, potrivit nivelului intelectual al elevei, a efectuat chestionări printre colegii acesteia, cu scopul de a afla care elevi deranjează orele de curs a solicitat reevaluarea minorei de către Comisia de Orientare Școlară sau Profesională în scopul schimbării orientării școlare din învățământ special în învățământ de masă, a efectuat ședințe cu părinții pentru a explica drepturile copiilor cu cerințe educativ speciale, a efectuat ședințe cu profesorii în vederea găsirii celor mai bune soluții în acest sens.

Doamna .... – profesor geografie/franceză susține că, eleva .... reacționează doar în momentul în care este provocată și poate să-și desfășure orele fără a fi deranjată. A adaptat curricula la nevoile speciale ale elevei, însă numai la geografie la începutul anului școlar 2015

- 2016. La franceză, doamna ... susține că eleva pur și simplu nu poate, nu se descurcă sub nicio formă, acesta fiind motivul pentru care nu i-a făcut o curriculă adaptată.

Doamna ....declară că nu este deranjată de prezența .... în clasă. Inițial a semnat solicitarea de reevaluare medicală a ... însă, ulterior a completat o declarație prin care și-a retras semnătura de pe primul document.

Doamna ... – profesor de sprijin. Lucrează o singură oră pe săptămână cu eleva la matematică și română. Pe parcursul unui an de zile a constatat că, eleva ... a avut o evoluție pozitivă. Reclamata, ... declară echipei de investigații faptul că, mama elevei a rugat-o să o primească pe fiica ei în clasa a V-a, urmând ca anul următor, să o tranferă într-o clasă specială. De asemenea, la începutul clasei a V-a, mama elevei... i-ar fi declarat că .... nu poate frecventa învățământul de masă. Partea reclamată consideră că,.... ar fi trebuit să beneficieze de un profesor de sprijin permanent. A auzit faptul că, părinții elevilor din clasa ...s-ar fi exprimat în sensul excluderii elevei din clasă. Referitor la poziționarea .... în ultima bancă, doamna diriginte susține că nu reprezintă o marginalizare, ci pur și simplu, părinții elevei au vrut ca fiica lor să stea lângă prietena sa ...

Doamna .... – profesor istorie/cultură civică, declară echipei de investigații faptul că nu mai știe exact dacă a semnat sau nu acel document prin care se solicita reexaminarea medicală a elevei .... Din anul acesta are curricula adaptată nevoilor speciale ale Denisei atât la istorie cât și la cultură civică.

Susține faptul că lucrează greu cu .... și că aceasta nu reușește să se descurce, fiind vorba de materie cu noțiuni abstracte. Prin urmare, îi dă ... să copieze sau să coloreze. Nu i s-a solicitat niciodată să o excludă pe .... din clasă. Nu consideră că .... este izolată de ceilalți elevi. Recunoaște că uneori își desfășoară orele cu greutate din cauza .... dar doar când aceasta este obosită. Apreciază că eleva ... nu a evoluat deloc și că s-ar descurca mai bine la o școală specială. Dacă ar avea pregătirea necesară, apreciază că ar putea să o ajute pe ....

Doamna ... – profesor biologie declară echipei de investigații faptul că, are curricula adaptată nevoilor speciale ale elevei. Despre ...., doamna ... susține că aceasta nu este agresivă și nu i-a creat niciodată probleme. La orele dânzei.... fie copiază de pe tablă fie desenează. Confirmă faptul că ... este izolată în ultima bancă, singură fără a avea un coleg ori o colegă. Susține că, se înțelege destul de greu cu ... dar aceasta este ajutată de colegii ei.

Doamna .... – profesor educație tehnologică, declară echipei de investigații faptul că și-a adaptat curricula la nevoile speciale ale elevei ....I-a acordat notă de trecere de fiecare dată. Doamna profesoară de educație tehnologică declară că, este adevărat că uneori eleva deranjează orele și că are o problemă de comunicare cu eleva. De câte ori eleva .... are câte o criză, doamna .... încearcă să o liniștească întrerupându-și astfel orele. În general, la ore îi dă elevei ... să scrie sau să copieze diverse materiale și că nu este izolată de ceilalți colegi. În ceea ce privește solicitarea privind reevaluarea elevei, doamna .. declară că nu a semnat adresa respectivă și nici doamna dirigintă ... nu i-a solicitat acest lucru.

Doamna .... – psiholog susține faptul că, este psiholog în cadrul Școlii Gimnaziale „Ghiță Mocanu” din 20.01.2016. La sosirea în această unitate școlară, a luat legătura cu toți părinții elevilor cu CES. Tot atunci a aflat și de eleva ...și problemele ei. De asemenea, a observat că nimeni nu lucra cu adevărat cu eleva, în vederea recuperării. De asemenea, a încercat să poarte discuții cu doamna dirigintă .. pe subiectul problemelor elevei, însă a avut o reacție destul de neprofesionistă spunând că; „... este pentru păpuși”. Consideră că doamna dirigintă nu dorește să lucreze cu acest copil cu probleme. Susținerile privind faptul că, eleva îi lovește cu piciorul pe ceilalți elevi sunt cât se poate de neadevărate având în vedere problemele motrice pe care le are aceasta, fiindu-i imposibil să lovească cu piciorul și că reacționează violent doar dacă este provocată. La serbarea de iarnă, în clasă au fost cumpărate cadouri pentru fiecare copil în parte mai puțin pentru eleva.... care a fost exclusă de la cadouri. În

momentul în care a observat că pentru ea nu există niciun cadou a avut o ieșire nervoasă. Iar o parte din cadrele didactice ale Școlii Gimnaziale Ghiță Mocanu au făcut cursul privind integrarea elevilor cu CES însă doamna dirigintă .... nu dorește să se adapteze la nevoile elevei .... În ceea ce privește subiectul privind o potențială reevaluare medicală a elevei susține că a fost discutat acest subiect la una din ședințele cu părinții. Doamna ..... a admis că a inițiat demersul prin care s-a solicitat excluderea ... din colectivul clasei dar doar în sensul reevaluării medicale chiar dacă documentul a fost redactat de ea și semnat de ceilalți părinți.

Raportat la definiția discriminării, astfel cum este reglementată în O.G. nr.137/2000, republicată, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 din O.G. nr.137/2000, republicată. Colegiul director trebuie să analizeze dacă tratamentul diferit a fost indus datorită unui criteriu prevăzut de art.2 alin.1), respectiv rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, care să fi constituit elementul determinant în aplicarea acestui tratament. Or, condiția criteriului ca motiv determinant trebuie interpretată în sensul existenței ca circumstanță concretizată, materializată și care constituie cauza actului sau faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

5.2 Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis. (A se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza Bilka Kaufhaus, parag.31; cauza C-33/89 Kowalska [1990] ECR I-2591, parag. 16; cauza C-184/89 Nimz [1991] ECR I-297 parag. 15; cauza C-109/88 Danfoss [1989] ECR 3199, parag. 16; cauza C-127/92, Enderby [1993] ECR 673 parag. 16.)

Colegiul director, potrivit obiectului petiției este chemat să se pronunțe potrivit unor acte fapte de discriminare săvârșite asupra unui copil minor, elevă în cadrul Școlii Gimnaziale "Ghiță Mocanu" din localitatea Onești. Eleva...., este o persoană încadrată în grad de handicap II accentuat, conform evaluării de specialitate și a certificatului nr.1748/03.11.2015, cu orientarea spre învățământul de masă. Partea reclamată, în speță doamna....-Diriginta elevei, nu o dorește la clasa sa, respectiv să-i faciliteze o reintegrare mai ușoară în învățământul de masă, deoarece o consideră "*un copil de stat acasă să se joace cu păpușile*". Aceasta din urmă, le comunică părinților elevei că o va lăsa corigentă la materiile pe care le predă, urmărind eliminarea minorei de la clasa sa, prin repetarea anului. Mai mult, doamna diriginte .... a strâns cu părinții colegilor de clasă din care face parte și eleva, semnături pentru reevaluarea acesteia și mutarea către o altă unitate de învățământ. În acest demers, implicându-se și o altă reclamată, în calitate de părinte doamna ..... La data de 07.12.2015, doamna director a facilitat o discuție cu partea reclamată, pentru a i se explica principiile incluziunii școlare, organizându-se și consilii profesionale cu scopul de a se prezenta

profesorilor importanța integrării și asigurării unui mediu educațional adaptat nevoilor minorei. Unii dintre profesori au înțeles problemele cu care se confruntă minora și dreptul de care trebuie să se bucure prin integrarea în învățământul colectiv de masă, iar doamna dirigintă prin afirmațiile făcute nu a considerat necesară incluziunea atât de necesară și continuarea studiilor în cadrul Școlii Gimnaziale.. Doamna..., din proprie inițiativă a strâns doisprezece semnături de la părinții elevilor care sunt colegi cu minora, cu scopul mutării acesteia din clasă, afirmând în acest sens într-o ședință cu părinții: *“dacă aveți un coș cu mere bune și puneți unul stricat, nu se strică toate?”*. Din raportul echipei de investigații, în care s-a discutat cu o serie de cadre didactice, Colegiul director deduce faptul că, eleva... are curricula adaptată la majoritatea materiilor atât la chimie cât și la fizică. Aceasta, fiind adaptată la începând cu anul școlar 2015 – 2016, excepție face limba franceză. Din declarațiile profesorilor rezultă foarte clar că, nu sunt deranjați de prezența elevei la clasă, iar minora răspunde necorespunzător față de colegii săi (agresiv), doar când este provocată în acest sens. Minora potrivit notelor din catalog, este a obținut note corespunzătoare promovării clasei, neexistând o vădită intenție de a fi obligată să repete anul școlar. Petenta, relatează că eleva a fost mutată în ultima bancă singură cu scopul vădit de marginalizare, iar partea reclamată susține faptul că, Referitor la poziționarea ..în ultima bancă, doamna diriginte susține că pur și simplu, părinții elevei au vrut ca fiica lor să stea lângă prietena sa ....., care se află în apropierea ultimei bănci. Astfel, Colegiul director este de opinie că, faptele prezentate în petiție, completate cu documentele strânse de către echipa de investigații, nu au fost suficient probate pentru a se demonstra existența unei fapte de discriminare așa cum prevede art. 20 alin. (6), „persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se pot invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice”, din O. G nr. 137/2000, modificată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele nu a u fost probate pentru a se demonstra existența unei fapte de discriminare așa cum prevede art. 20 alin. (6), „persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se pot invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice”, din O. G nr. 137/2000, modificată.

2. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

3. O copie a hotărârii se va transmite părților.

a) Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități (CEDCD), loc. București, calea 13 septembrie, nr. 128, bl. P35, sc.1, ap. 3, sector 5.

b) ...

c) ...

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

ISTVAN HALLER – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

MANOLE FLORIN – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Redactat C.J și R.O